

28 april 2024

ESTHER KOMT ALS GEROEPEN

Esther 4

Het vierde hoofdstuk van het boek Esther vormt het scharnier van het boek Esther. Hiervoor ging het alleen maar over alle misstanden aan het hof, alle rariteiten van het koninklijk huis. Het ging over een feest zo groot, ter ere van de koning, honderdtachtig dagen koningsdag. Niets was te gek. Daarna ging het over een Missverkiezing: wie wordt de nieuwe koningin, nu koningin Vasthi is afgezet? Antwoord: dat meisje dat er het mooiste uitziet en door de koning het meest wordt gewaardeerd in bed. Walgelijk...

En daarna ging het over de een-na-belangrijkste in het rijk van de koning, over Haman, die nog een andere slechte eigenschap van omhooggefallen mensen liet zien. Naast de verspillende overdaad en de ongezonde lusten van de koning zien wij bij Haman een enorm ego. Nou, dan hebben wij wel alles bij elkaar, wat wij vaker bij de grote spelers in deze wereld zien.

Over dat grote ego van Haman zal ik straks nog iets meer vertellen, want dat is nodig om ons Bijbelgedeelte beter te begrijpen. Maar terwijl wij dus in hoofdstuk 1 tot en met 3 ons in een onzalige mannenmaatschappij bevonden, zien wij hier nu iets anders gebeuren in hoofdstuk 4: Esther komt hier naar voren. En nu niet slechts als dat bijzondere knap meisje waar de hormonen van mannen door op hol slaan, nee, hier ontpopt ze zich als een vrouw van daadkracht, van overtuiging, van zichzelf geven voor de goede zaak. Een vrouw – ik zou zeggen - helemaal in lijn met het Koninkrijk van God. Nu, daarom wil ik straks ook met u naar haar kijken en luisteren en ook naar wat Mordechai tegen haar zegt, want zij beiden kunnen ons helpen om met dezelfde gedrevenheid en overtuiging deze week in Gods Koninkrijk te dienen.

Maar eerst dus even naar die Haman terug... Een groot ego, zo zei ik. Tja, Haman kreeg van de koning een zeer hoge betrekking en wat was hij daar content mee. Hij genoot ervan dat mensen ontzag voor hem hadden en voor hem bogen. Alleen... Mordechai boog niet voor hem, als Haman langs schreed of hoog in het zadel zat. En dat kon dit ego niet hebben natuurlijk. Ook al buigen er honderd voor je, als er eentje niet buigt, zie je alleen die ene nog maar. Haman werd er woest van. Zo woest! Hij zal die Mordechai krenken. Diep krenken door niet alleen hem, maar alle volksgenoten van Mordechai in het Perzische rijk om te laten brengen.

Nu, achter dat niet-buigen van Mordechai en achter dat woeste plan om heel Mordechai's volk, de joden, om te brengen zit een verhaal wat u moet weten. Ik had altijd gedacht dat dit heel erg mooi was van Mordechai: hij boog alleen voor de Heere God en niet voor mensen. Maar eigenlijk hè is het volgens het Oude Testament helemaal niet verboden om voor mensen te buigen. Als je ze maar niet als goden vereerd en mensen naast of

boven God plaatst. Er zit meer achter bij Mordechai en ook bij Haman. Ik vertel u hoe dat zit:

De joodse Mordechai, zo vertelt het tweede hoofdstuk van het boek Esther, is de zoon van Jaïr, de zoon van Simeï, de zoon van Kis, uit de stam Benjamin. De zoon van Kis, uit de stam Benjamin..., dat komt al eerder een keer in de Bijbel voor, namelijk: koning Saul. Saul, de zoon van Kis, uit de stam Benjamin... Haman, die is een Agagiet, zo vertelt hoofdstuk 3 gelijk aan het begin, een afstammeling van Agag. Koning Agag, een koning van de Amalekieten, was een tegenstander van koning Saul. Saul had van God de opdracht om tegen koning Agag, de koning van de Amalekieten te strijden. Hij moest koning Agag en al de zijnen doden. Maar wat deed koning Saul? Hij overwon inderdaad de Amalekieten, maar koning Agag liet hij in leven, als een soort trofee om mee te pronken.

Nu hier staan nu twee verre familieleden (nazaten) weer tegenover elkaar: Mordechai, eentje uit de stam Benjamin, ook een zoon van ene Kis, precies zoals Saul vroeger... en Haman, eentje van Agag, van de Amalekieten. Twee nazaten van volken die elkaar niet kunnen luchten of zien. En eigenlijk was dat al lang voor koning Saul en koning Agag..., want als wij nog een stukje terug in de tijd gaan...:

het eerste volk dat tegen het volk Israël ging strijden, toen Israël zojuist uit Egypte was bevrijd en de woestijn doortrok..., het eerste volk dat hen in de weg stond, was... het volk van de Amalekieten. (Misschien kent u die geschiedenis wel: Mozes die op een berg met zijn handen omhoog moest staan, zijn armen in de lucht reikend, want dan zou Israël de strijd winnen. Maar als Mozes zijn armen liet zakken, kreeg het volk van Amalek de overhand.) Nu, ook toen had Israël gewonnen van de Amalekieten. En God sprak tegen Mozes, toen de strijd was beslist en Amalek was overwonnen: *'De strijd van de HEERE zal tegen Amalek zijn, van generatie op generatie!'* ... Nu hier staan zij weer, vele generaties inmiddels verder: iemand uit het volk Israël, uit de stam Benjamin, uit de stam van koning Saul, de zoon van Kis. En tegenover hem staat een verre nazaat van de Amalekieten, een Agagiet, afstammeling van koning Agag. Hier staan die twee volken weer. De een wil niet voor de ander buigen. En de ander is van mening: 'het is buigen of barsten.'

Ik vind het lastig hoor... Toont Mordechai hier nu trouw aan God door niet voor zo'n Agagiet te buigen? Is dit een prachtige geloofshouding? Of zijn het hier – zeg maar - twee haantjes die elkaar niet kunnen verdragen? Want zozeer heeft Mordechai niet de mond vol van God, toch? Ik hoor hem niet één keer de Naam van God noemen. En die onbuigzaamheid van Mordechai zorgt er ook nog eens voor dat heel zijn volk nu gevaar loopt. Bracht hij met deze onbuigzame houding zijn volk niet onnodig in gevaar? Ik zie – maar ik wil heel voorzichtig zijn – lijnen naar het nu, naar Israël en de omringende volken nu. Want niet zoals bij Mordechai en Haman toen gaat het ook nu om een lange ingewikkelde geschiedenis die hieraan voorafgaat, het gaat om politiek, om eergevoel en ook om geloof... en dat loopt allemaal door elkaar... Wat is nu te prijzen in dezen? En wat moet afgekeurd worden? Wat is van God? En wat is nu puur mensenwerk? Zo ingewikkeld allemaal...

Nou, dat even over de achtergrond van de vete tussen Mordechai en Haman. Zoals bij elk conflict en elke escalatie: er is meestal heel wat aan vooraf gegaan. Maar dan...: Mordechai zit in zak en as, letterlijk. De mensen dicht bij het paleis zagen hem in gescheurde kleding door te straten gaan. Waarschijnlijk wilde Mordechai op deze manier de aandacht van zijn nichtje Esther trekken om aan haar bekend te kunnen maken wat voor een geweldige dreiging er voor hun volk is ontstaan door die wrede plannen van Haman. Esther moest dit ook weten, want menselijk gezien kan alleen Esther nog een beslissende rol spelen in de redding van hun volk. En Mordechai was hiervan overtuigd dat zij die rol zou kunnen spelen. Zoals hij straks aan haar zal laten meedelen (vers 14): 'wie weet of jij niet juist voor een tijd tot deze koninklijke waardigheid gekomen bent!' Wat eenvoudiger geformuleerd: 'Esther, jij moest hier op deze plek zijn in het koninkrijk. Dat kan geen toeval zijn. Dit is zo geleid. *Jij hebt een taak!*'

Ik maak even een heel grote stap hoor, maar heeft u ook wel eens zo naar uw leven op dit moment gekeken: *je moest hier zijn op deze plek en op deze tijd*. Ja, hier in de kerk. Maar ik bedoel ook wat betreft uw leven zoals het nu is en waar u nu bent. Er ligt hier een roeping op je te wachten. Het doel van je leven ligt niet heel ver weg, ergens in de toekomst, in een heel andere situatie..., nee, hier waar je nu bent in je leven, hier is al het doel, of een stukje van het doel van je leven, te vinden. Dat is misschien wel even een lastige gedachte hoor..., want hoe weet je dat dan? En wat is het doel dan...? Nou, die mist van vaagheid lag op dat moment ook rondom Esther, toen Mordechai haar hierop aansprak. Want Esther wist zelf nog helemaal van niks. En Mordechai zegt het zelf ook wat vragend, wat duidend... en hij geeft hem ook voor beter: 'wie weet of jij niet juist voor een tijd als deze hier bent geplaatst.' Uiteindelijk moet je dus zelf het antwoord vinden... en dus zelf het antwoord zoeken.

Waarom ben ik hier? Op deze plek? In deze omgeving? In deze situatie? Wat kan ik hier betekenen? Met mijn gaven, met wat God mij gegeven heeft? Hoe kan ik hier en nu iets van God laten zien, van menselijkheid, van hulp en nabijheid?

Je moet zelf het antwoord op deze vragen geven. Want Gods leiding bestaat niet uit allemaal briefjes uit de hemel. Soms zijn het de omstandigheden, waaruit je bepaalde dingen af kunt leiden. Zoals Mordechai de dingen zag – hij zag de nood, hij zag Esther, hij zag de mogelijkheden die er waren... Soms zijn het ook anderen die je erbij helpen: Mordechai bracht Esther aan het denken, of sterker nog: hij stelde haar voor een ingrijpende keuze. Soms zijn het de omstandigheden, soms zijn het ook anderen, het is bovenal de Geest van God die ons de weg wijst... maar je moet uiteindelijk zelf de keuze maken: *is het echt zo dat ik hier op deze plek in deze tijd van mijn leven door God geplaatst ben?* En wat kan ik dan met mijn gaven en mijn mogelijkheden betekenen? Besef: u bent niet voor niets grootouder van uw kleinkinderen. Je bent niet voor niets lid van de Ichthugemeente hier. Je bent niet voor niets woonachtig hier in Maarssen, of daar misschien buiten. Je hebt niet voor niets deze baan. Je hebt niet voor niets deze jongeren om je heen. Zie je je taak, je opdracht, je roeping van God?

Misschien dat je er niet gelijk aan wilt... Dat je het niet kan bevatten, of gewoon te groot vindt. Of te spannend. Ik meen zoiets ook bij Esther te zien. Want het blijft toch iets gekks dat zij Mordechai, als hij daar in gescheurde kleding al klagend door de straten van Susan loopt, een stel nieuwe kleren toestuurde... Is dat haar oplossing? Het kan zijn dat ze dit deed, om er op deze manier voor te zorgen dat hij naar haar toe kon komen in het paleis om zijn verhaal te doen. Want in gescheurde kleding, treurend en klagend, mocht je niet het koninklijk terrein betreden. Mogelijk dat Esther dus Mordechai de kans wilde geven om bij hem te komen. Maar het kan ook zijn dat dit toesturen van nieuwe kleren een wat al te gemakkelijke oplossing van Esther was - 'Mordechai, dat moet je niet doen hoor!' – terwijl zij niet eens wist wat het eigenlijke probleem was. Esther was nog een heel aantal stappen verwijderd van nadenken over haar eigen roeping..., dat was voor haar nog een brug, of een aantal bruggen te ver. Liever misschien de situatie wat houden, zoals deze is.

En ook als Mordechai dan via de dienstboden Esther op de hoogte stelt van wat er aan de hand is, dan zie je dat Esther er nog steeds niet aan toe is. Ze brengt allemaal bezwaren in, die op zich ook wel terecht zijn: 'als ik zomaar naar de koning zou gaan om dit aanhangig te maken, dan is de kans groot dat ik er ben geweest, dat is het klaar met mijn leven'. Ik leer van Esther dat je een aantal drempels over moet om over je persoonlijke roeping na te denken. Er zullen vast wel bezwaren aankleven... en het is lastig om je huidige modus, misschien ook wel je comfortabele leven eens eerlijk te bevragen... en het vraagt dieper nadenken dan wat praktische aanpassingen, zoals een stel kleren opsturen naar Mordechai... Maar ga die drempels over, neem die blokkades om tot die vraag te komen: **waarom ben ik hier in deze fase van mijn leven? Op deze plek? In deze omgeving? In deze situatie? Wat kan ik betekenen? Met mijn gaven, met wat God mij gegeven heeft? Hoe kan ik hier en nu iets van God laten zien, van menselijkheid, van hulp en nabijheid?**

Dus niet: wat vind ik hier? Begin bij: *wat kan ik hier?* Niet: wat brengt het mij? Maar: wat kan ik brengen? Hoe kan ik dienen?

Ik moet nog wel een kanttekening plaatsen bij deze vragen over onze persoonlijke roeping, een kanttekening die ik heb ontvangen op de laatstgehouden GZB-dag. Een van de sprekers zei: 'je moet je roeping ook niet al te persoonlijk opvatten'. Bij een roeping denk je misschien te snel aan een heel bijzondere roeping, zoals Jeremia die had, of Jesaja, of Paulus of welke mooie voorbeelden er ook zijn in de Bijbel. Een heel specifieke roeping, waarbij ook echt de stem van God wordt gehoord en waar heel duidelijk een weg zichtbaar wordt die God met je voorheeft... Maar de meeste christenen krijgen niet zo'n bijzondere roeping met zo'n bijzondere doel. Het gaat namelijk vooral om de – ik zou het haast noemen – algemene roeping die wij hebben als christenen, als kerk, namelijk: om dienstbaar te zijn aan het Koninkrijk. Om goed te doen. Om Jezus bekend te maken. God heeft - als je het mij vraagt - niet met elke omstandigheid en elke levensfase een bijzonder plan en een specifiek doel. Soms kom je tot je verrassing inderdaad tot de ontdekking: ik had nooit gedacht dat ik hier op deze plek iets van mijn geloof kon

delen. Of: deze nare periode heeft mij toch verder gebracht en mij geholpen om anderen te kunnen helpen. Maar soms is het ook gewoon: trouw zijn aan de grote opdracht die wij hebben om dienstbaar te zijn in Gods Koninkrijk, zonder dat wij daarbij veel bevestiging en waardering ontvangen. ... Aan het einde der tijden, dan worden Gods trouwe dienstknechten toegesproken en beloond, zo heeft Jezus beloofd in meerdere gelijkenissen die Hij vertelde. Ik citeer het einde van een de gelijkenissen, de gelijkenis van de talenten: 'Goed gedaan, goede en trouwe knecht. Over weinig ben je getrouw geweest, over veel zal ik je aanstellen. Ga in, in de vreugde van je heer.' Het zal je straks aangezegd worden door de Heere God!

Ik ga even terug. Ik zei zojuist: 'je moet zelf het antwoord op deze vragen geven, over wat je roeping hier en nu in je leven kan zijn.' Nu, ik wil daarbij even het woord *moet* onderstrepen. Je moet, want weet u: een roeping van Godswege is geen verblijvende keuze. Als ze je bellen voor een nieuw energiecontract, dan kan je zeggen 'ik zal er nog eens over nadenken'... en er dan vervolgens niet meer op terugkomen. Maar zo werkt het bij God niet. Dat zien wij hier ook bij Esther. Ik vind het heel heftig hoe Mordechai dat hier zegt tegen Esther (vers 14): 'als je je in deze tijd in diep stilzwijgen hult, dan zal er vanuit een andere plaats verlichting en verlossing voor de Joden komen, maar jij en het huis van je vader zullen omkomen.' Ik hoor twee dingen: 'of wij Joden worden gered, dat hangt niet van jou af, God kan ook op een andere manier redding schenken. Natuurlijk kan Hij dat.' Maar ook: 'als jij niet hier je verantwoordelijkheid in wilt nemen, zal dat tot grote schade zijn voor jezelf. Niet de redding van de joden hangt van jou af, Esther. Maar de redding van *je eigen leven – je eigen ziel en zaligheid* – dat hangt wel af van of jij je roeping wilt verstaan en je verantwoordelijkheid wilt nemen, of niet.' Je hebt de keuze. Maar je hebt niet de keuze om niet te kiezen.

Maar dit wat Mordechai hier zo stelt, geeft mij ook een andere blik op zending en dat wil ik even met u delen: vaak voelde ik een bepaalde drang om aan zending en evangelisatie te doen – en die drang en noodzaak is ook wel door mensen onder woorden gebracht: 'als jij hen niet het Evangelie verteld, dan zullen al die mensen voor eeuwig verloren gaan!' Maar dat is volgens Mordechai dus niet aan de orde. Mordechai zegt tegen Esther: 'als jij het niet doet, dan zal God wel op een andere manier redding en ruimte schenken.' God trekt Zijn eigen spoor in deze wereld en is daarbij niet van mijn al dan niet beschikbaarheid afhankelijk. Gods reddingsplan zal echt wel doorgaan. Maar het is de vraag aan mij of ik in dat spoor van God wil meegaan en mij wil laten inschakelen. Het hangt niet van mij af, of mensen worden gered. Maar de vraag is: *vind ik Gods reddingsplan zo kostbaar, zo belangrijk, zo mooi... dat ik daar ook in wil delen en meedoen? Of plaats ik mijzelf daarbuiten met alle gevolgen van dien?*

God zal anders vanuit een andere plaats redding en verlichting schenken, zo waarschuwde Mordechai Esther. Wat een profetische woorden, want eeuwen later heeft God inderdaad gekozen voor een andere plaats van redding, een totaal onverwachte plaats van waaruit Hij redding heeft gebracht: de kruisingsplaats,

Golgotha. Wie had dat gedacht...? God gaat echt wel door met Zijn plan met deze wereld, dat hebben wij met Pasen gevierd. God gaat echt wel door met deze wereld..., maar de vraag is: gaat dat plan van God ook door jou heen... en wil je daar ook in meegaan?

Esther is niet voor niets op deze plaats in deze tijd gesteld. Maar het zet voor haar wel alles op scherp. Het vraagt alles van haar. Maar ze kiest: 'kom ik om, dan kom ik om'. Niet: 'nou, dan moet het maar!' Nee: 'wat het ook zal kosten, ik zal ervoor gaan!'

Weet u wat ik nu zo mooi vind aan deze Esther? Ik meen hier nu een heel andere Esther te zien, nu ze haar roeping heeft verstaan. Een veel mooiere Esther. Tot hoofdstuk 4 ging het alleen om haar knappe uiterlijk, haar bevalligheid in de ogen van de koning. We zagen Esther door de ogen van de koning slechts heel oppervlakkig, als een plaatje in een of ander mannenblad. Maar nu krijgen wij een heel ander beeld van Esther. Esther staat op. En in plaats van dat ze wordt opgeroepen door Mordechai of gecommandeerd door haar koninklijke partner, geeft *zij* nu zelf bevelen: Mordechai en alle Joden in Susan moeten van haar drie dagen vasten. En zij draagt ook haar eigen personeel op om drie dagen uiterst streng te vasten. Esther neemt besluiten, vertoont daadkracht, neemt anderen daarin mee. En ze kiest ervoor om er voor te gaan: 'kom ik om, dan kom ik om'.

Dat is nu het mooie van het beantwoorden aan je roeping: je komt daardoor tot leven! Hiervoor was er weinig over Esther te vertellen dan dat ze druk bezig was met haar uiterlijk. Wat een oppervlakkig leven moest ze leiden. Maar nu kwam er verdieping, kwam er zin, kwam er richting aan haar bestaan! En dan worden de andere dingen in je leven een stukje kleiner, krijgen ze een meer bescheiden en meer gepaste plek. Want... Esther had een doel. Ze ging ergens voor. Om tot zegen te zijn. En dan kan zelfs zo'n triest vrouwenbestaan in een harem van de koning – hoe weinig interessant en hoe beperkt kan een mensenleven zijn – dan kan zelfs zo'n akelig bestaan doel en zin krijgen.

En nog iets moois: Esther wist zich door haar roeping ook verbonden met allemaal anderen die op hun manier ook in dit doel deelden. Mordechai en de andere joden in Susan vastten met Esther mee. Samen richtten zij zich op die bevrijding die ophanden was maar totaal nog niet was te zien. Je roeping beantwoorden dat zorgt ook voor verbinding, samen in Gods dienst staan, hoe verschillend je ook bent van leeftijd of levensomstandigheden.

Nu, dat heeft God met uw en jouw leven voor: die zin, dat doel, die verbinding. Misschien heeft God wel een heel bijzondere taak voor u. Misschien is uw roeping wel veel meer gewoontjes. Maar kijk niet weg. Kijk omhoog. Vraag God om Zijn leiding, wat u kan betekenen in deze tijd, op deze plaats, met deze mogelijkheden en gaven van u. En ga aan de slag, net zoals Esther, met heel je wezen: 'kom ik om, dan kom ik om'.